

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה
המחלקה למשפט ציבורי-חוקתי

כ"ו בטבת התשע"ט
3 בינואר 2019

אל: היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה

הנדון: סעיף 38 לחוק-יסוד: הכנסת

1. כידוע החליטה הכנסת העשרים על התפזרותה לפני תום תקופת כהונתה. לפי האמור בחוק התפזרות הכנסת העשרים, התשע"ט-2018, תערכנה הבחירות לכנסת העשרים ואחת ביום ד' בניסן התשע"ט (9 באפריל 2019).

2. בהקשר זה, אבקש להפנות את תשומת לבכם להוראת סעיף 38 לחוק-יסוד: הכנסת, שזו לשונו:

"כל חיקוק שתקפו היה פוקע תוך שני החדשים האחרונים לתקופת כהונתה של הכנסת היוצאת, או תוך ארבעה חדשים לאחר שהכנסת החליטה להתפזר, או תוך שלושת החדשים הראשונים לתקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת - יעמוד בתקפו עד תום שלושת החדשים האמורים".

3. על-פי סעיף זה ובנסיבות הקיימות יוארך עד ליום 28 ביולי 2019 תוקפם של חיקוקים אשר, על פי לשונם, אמורים לפקוע מיום 27 בדצמבר 2018 ועד למועד האמור¹.

4. אמנם יש בהוראת סעיף 38 כדי להקל על עבודת רשויות המדינה בתקופה שלפני הבחירות ולאחריהן ולספק פתרון למצבים בעייתיים, אך עלולות להיגרם גם תקלות, במיוחד אם מי שמפוקד על ביצוע החיקוק מיישם אותו כלשונו, ללא מודעות להוראת סעיף 38. יודגש כי הארכת החיקוק היא תוצאה משפטית ישירה של התקיימות הנסיבות הנקובות בסעיף 38 באותו חיקוק, קרי פקיעת תוקפו בתוך התקופה, וכי לא נבחן הצורך הענייני המסיים בהארכתו של כל חיקוק וחיקוק הנתפס בגדרי סעיף 38.

¹ לפי סעיפים 11 ו-12 לחוק-יסוד: הכנסת וסעיף 1 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 יפורסמו תוצאות הבחירות תוך שמונה ימים מיום הבחירות, ושיבתה הראשונה של הכנסת תיערך ביום הארבעה עשר שלאחר יום הבחירות. כיוון שהבחירות לכנסת העשרים ואחת תערכנה ביום 9.4.2019, הרי שמועד ישיבתה הראשונה של הכנסת הנכנסת חל במהלך חול המועד פסח. על כן, הוסיבה צפויה להתקיים במועד מאוחר יותר, שהוא לפי החוק 28.4.2019. עם זאת יצוין כי ליושב ראש הכנסת סמכות לדחות אף מועד זה, לפי מנייה של מי שנבחר לכנסת הנכנסת.

5. עם זאת, אין הסעיף מונע ביטול החיקוק תוך כדי תקופת ההארכה שבה חוקק. לכן, אם למשל הותקנו תקנות, אשר תוקפן אמור לפקוע בחודשים הקרובים, ואין כוונה להאריך, הרי שאם מתקין התקנות מבקש להביא את תוקפן של התקנות לידי סיום במועד המקורי, עליו לבטלן, בדרך בה הותקנו. כמו כן, אין מניעה לפעול להארכת תוקפם של החיקוקים בדרך הרגילה, ככל שהדבר אפשרי בהתחשב בכך שמדובר בתקופת בחירות.

6. על רקע זה, יש מקום לבדוק את כלל החקיקה, חקיקה ראשית וחקיקת משנה כאחד, אשר בתחום אחריות משרדכם ושתוקפה יפקע בתקופה הרלבנטית, על מנת לוודא שלא תיווצרנה תקלות.

7. אני עומד לרשותכם לכל הבהרה נוספת בעין זה ובעניינים הקשורים לבחירות לכנסת.

בברכה,

אל זנדברג
ראש תחום משפט ציבורי

העתיקים:

היועץ המשפטי לממשלה

מזכיר הממשלה

פרקליט המדינה

המשנים ליועץ המשפטי לממשלה

ראש תחום הבניית החקיקה

הממונה על חקיקת המשנה

משפטי מחלקת ייעוץ וחקיקה